

Sjekk din aldersgruppe

Grepenene som kan gi

Enkle grep i dag kan gi store utslag på pensjonen din.

Nina Lorvik
nina.lorvik@nettavisen.no

(Nettavisen): Enten du er 30, 40, 50 eller 60 år har du sannsynligvis mange år igjen av livet.

Da er det en fordel om kontoen ikke er tom eller økonomien dårlig når alderen slår deg ut av arbeidslivet og inn i pensjonisttilværelsen.

Vi har snakket med pensjonsøkonom Øyvind Røst i KLP og Alexandra Plahte, som er jurist og leder i Formue Pensjonsrådgivning. De trekker fram hvilke grep du kan ta med pensjonen din i dag, enten du er i 30-årene, 40-årene, 50-årene eller 60-årene.

- Det er ikke tvil om at det er den yngre generasjonen som i størst grad blir berørt av pensjonsreformen. Riktignok kan de kompensere ved å jobbe langt utover fylte 70 år, men det er ikke alle forunt, sier Plahte.

Hun viser til Pensjonsreformen fra 2011, der særlig levealdersjusteringen slår kraftig ut for den yngre generasjonen. Det betyr helt enkelt at unge må jobbe vesentlige lenger for å få like høy årlig pensjon som foreldregenerasjonen.

- Veldig mange vil ha behov for å spare ekstra, for å ikke måtte kompensere med å jobbe enda lenger, påpeker hun.

- Ikke se deg blind

Plahte mener at man - uansett alder - bør starte med å finne ut hva man ligger an til å få og hvilke grep som kan gjøres for å påvirke den totale pensjonen fra folketrygden og arbeidsgiver. Først da har man et grunnlag for å vite om man trenger mer eller ikke, og hvilken spareform som passer best.

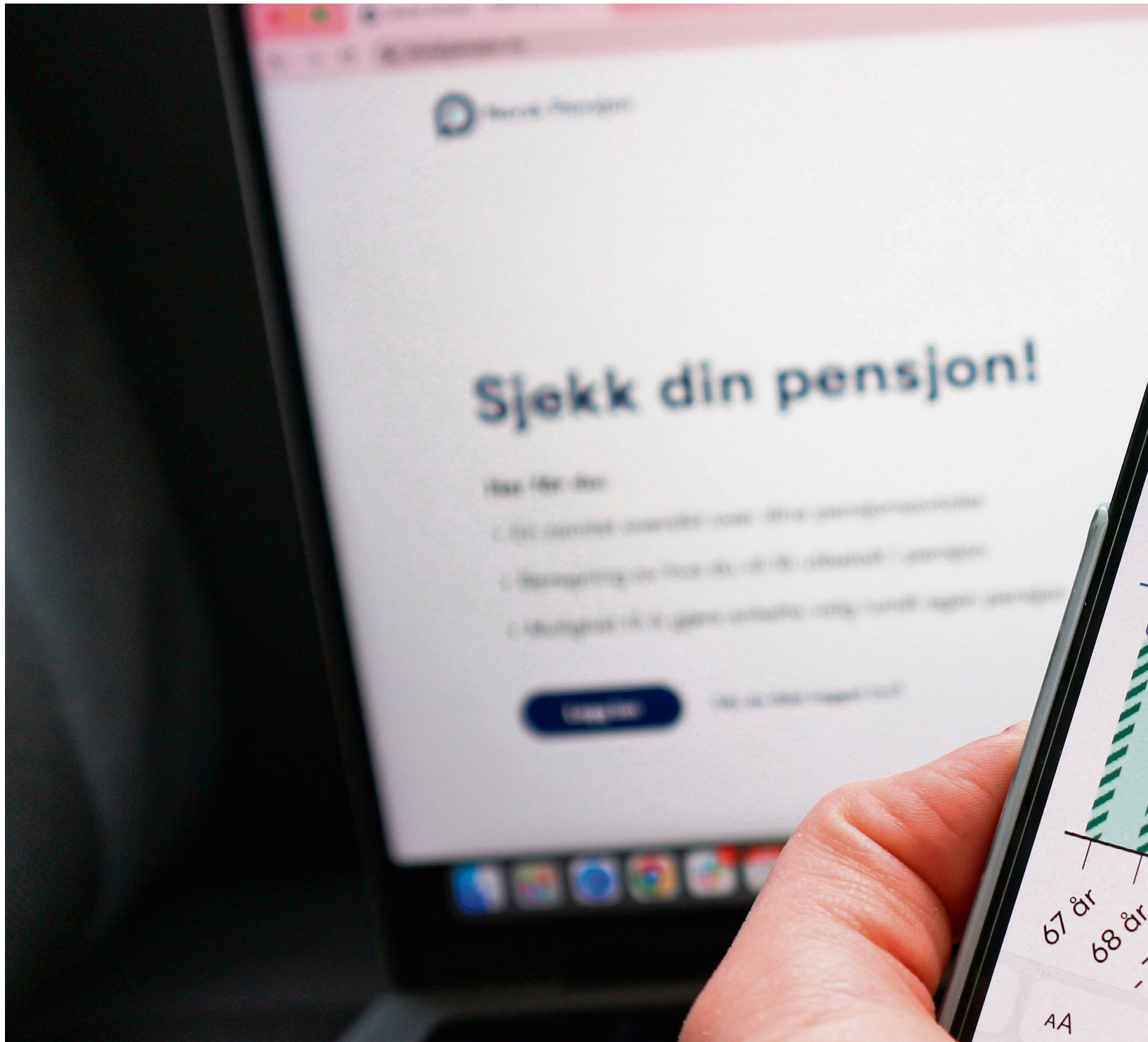
Før vi går inn på hva de ulike aldersgruppene bør tenke på, er det særlig én ting alle bør huske på:

- Pensjon er mer enn alderspensjon. Du bør blant annet sikre at du har uførepensjon, om du skulle bli ufør, sier Plahte, og legger til:

- Ikke se deg blind på lønns-slippen. Du må se på totalpakken, sier hun, og presiserer at man også må se på om man er omfattet av en uførepensjonsordning gjennom jobben og hvilke forsikringer man har gjennom jobb.

30-årene

Når du entrer 30-årene er du gjerne i etableringsfasen i livet.

UTBETALING: Det er mulig å regne ut hva du vil få utbetalt når du blir pensjonist, basert på oppgitt inntekt i dag og allerede oppspart pensjon.

Du skal prøve å komme deg inn på boligmarkedet, og har du studert har du kanskje et høyt studielån som du betaler flere tusen kroner på hver måned. Da er det ikke nødvendigvis så stort rom for annen sparing.

- For de fleste 30-åringer er det viktig å tenke på å kjøpe på bolig, eller spare til bolig i BSU. Men når man har kjøpt bolig, er det viktig å nedbetale gjeld og passe på å spare opp en buffer, sier Røst, og legger til:

- Det er viktig for å ha handlingsrom når rentene stiger, og kunne klare seg om det kommer en krise.

Men når du har kontroll på dette, bør du tenke på å spare til alderdommen.

- Du bør tenke på hvordan du vil leve som pensjonist, og det bør du gjøre gjennom hele yrkeslivet, sier han.

Men det er særlig to ting som

er viktig å gjøre når du er i 30-årene, mener Røst:

1. Har du innskuddspensjon, er det fornuftig å velge 100 prosent aksjer.

Når du har innskuddspensjon kan du velge en spareprofil, hvor du velger hvordan vektningen av investeringene av din pensjonsoppsparing fra arbeidsgiver skal være. Hvor mange prosent skal i aksjefond og hvor mange skal i rentefond.

Du får gjerne automatisk en alderstilpasset spareprofil, som betyr at sparingen tilpasses alderen din og du tar mindre risiko desto eldre du blir. Det betyr at aksjeandelen vil reduseres og andelen rentefond økes.

Det er ulike spareprofiler hos ulike leverandører, men man skiller gjerne mellom for eksempel forsiktig, moderat/standard og offensiv spareprofil,

hvor offensiv kan bety 100 prosent aksjer.

2. Har du kontroll på nedbetalingen av boliglånet eller sparingen til pensjon i globale indeksfond (aksjefond).

Å spare i aksjefond privat er lurt for å sitte igjen med best mulig pensjon, men hvor mye du skal spare må du vurdere selv. Røst har imidlertid en tommelfingerregel:

- Du kan prøve å spare ti prosent av netto lønn.

Han sier videre at når man nærmer seg pensjonsalderen, har nedbetalt store deler av boliglånet og har voksne barn som har flyttet ut, kan man spare mye mer enn det.

Både Røst og Plahte påpeker imidlertid at også nedbetaling av boliglån er en form for sparing.

Gratis pensjonsoppsparing

Samtidig trekker Plahte fram noe hun erfarer at mange ikke kjenner til:

- Når du har barn under skolepliktig alder, har du krav på pensjonsopptjening lik den du ville hatt om du tjente 4,5G, som tilsvarer 533.790 kroner i dag, sier hun.

Det vil si at om du tjener under dette beløpet, vil du likevel ha krav på pensjonsopptjening gjennom folketrygden ut fra 4,5G. Det er den som mottar barnetrygden som får automatisk pensjonsopptjening for omsorgsarbeidet.

- Mange er ikke klar over at man kan føre over dette til den andre forelderen om den tjener minst. Da kan du påvirke pensjonen gratis, sier hun.

Store forskjeller

I tillegg bør du finne ut av hvor

Mer penger på konto

ILLUSTRASJONSFOTO: NINA LORVIK (NETTAVISEN)

god innskuddspensjonen din er om du jobber i det private. Her er det nemlig kjempeforskjell på hvor mye arbeidsgiver sparer til deg ut fra hvor stor sats du har.

Loven sier at arbeidsgiver skal spare minst to og maks sju prosent opp til 12 G. Arbeidsgiver kan spare en tilleggssats på inntil 18,1 prosent for lønn du har mellom 7,1 og 12 G.

Plahte viser med et eksempel på hvor stor forskjell det er på det årlige sparebeløpet er ut fra lønn og hvilken sats innskuddspensjonen din er på:

► Årslønn på 600.000 kroner: 2 prosent gir 12.000 kroner i pensjonssparing, mens 7 prosent gir 42.000 kroner.

Det er 30.000 kroner i forskjell. Er du 30 år i dag, og skal jobbe 37 år til, vil du sitte igjen med minst over én million kroner mer på konto om du bytter

jobb og går fra 2 til 7 prosent i innskuddspensjon. Men det er før avkastning og rentes rente-effekten er medberegnet.

For å gi et bilde hvor mye det kan utgjøre, har Nettavisen sett på hvor mye et årlig sparebeløp på 12.000 kroner og 42.000 kroner vil vokse på 37 år, om pengene plasseres i et vanlig globalt indeksfond. Årlige kostnader, skatt og inflasjon er ikke medregnet.

Et årlig sparebeløp på 12.000 kroner over 37 år blir nesten 1,5 millioner kroner. Er det årlige sparebeløpet derimot 42.000 kroner, blir totalsummen nærmere 5,2 millioner kroner. Det er 3,7 millioner kroner i forskjell.

- Det er utrolig stor forskjell på ytterpunktene i innskuddspensjonsordningen. Om pensjonsordningen jobben din har ikke er god nok, bør du prøve å

forhandle lønn, oppfordrer Plahte, og fortsetter:

- De som har dårligst pensjonsordning, har dessverre som regel ikke uførepensjon eller AFP gjennom jobben. De har ofte ikke spesielt høy lønn heller, og er sjelden i den beste forhandlingsposisjonen når det kommer til lønn.

Det er gjerne stor forskjell på offentlig tjenestepensjon og innskuddspensjon. Se faktaboksen under:

40-årene

Det er særlig tre ting du bør gjøre når du kommer i 40-årene:

1. Finn ut hvor mye du får i pensjon

Du bør begynne å finne ut hvor mye du får i pensjon fra arbeidsgiver og folketrygden. Det kan være greit å få en oversikt før også, men når du er i 40- og 50-årene får du et godt anslag

MÅ JOBBE LENGRE: Hvis du ikke tar smarte valg med pensjonssparingen din, vil du måtte jobbe mye lenger for å få like god pensjon som pensjonister har i dag, påpeker Alexandra Plahte i Formue Pensjonsrådgivning.

FOTO: EINAR ASLAKSEN

MÅ TA VALG: Pensjonsøkonom Øyvind Røst sier at man må tenke over hvor mye penger man trenger for å kunne gjøre det man vil som pensjonist.

FOTO: SKJALG BØHMER VOLD (KLP)

på hva du kan vente deg, ifølge Røst. Du kan sjekke for eksempel norskpensjon.no for å få en oversikt.

Husk at skatt på pensjon er lavere enn på vanlig inntekt. Det er imidlertid ikke mulig å si konkret hvor mye du skal skatte, da flere faktorer spiller inn, så du bør bruke skattekalkulatoren til Skatteetaten.

2. Øk sparebeløpet

Er du i 40-årene er det særlig én endring fra 30-årene som du bør vurdere:

- Gitt at du tåler mer risiko, bør du spare mer i aksjefond - gjerne over 50 prosent av pengene du kan sette av til sparing, sier Røst.

Dette forutsetter at du har kontroll på gjelden din og ikke er i en situasjon hvor du skal kjøpe ny bolig.

I kalkulatoren under kan du se hvor stor betydning rentes rente-effekten har på sparing i aksjefond:

3. Hold aksjeandelen høy

Røst anbefaler fortsatt 100 prosent aksjeandel på innskuddspensjon når du er i 40-årene, i likhet med 30-årene. Plahte mener også at de fleste bør ha høy aksjeandel når du er i 40- og 50-årene.

- Man tåler å ha det. Det er mange som tenker at man gam-

bler med pensjonen dersom man har høy aksjeandel, men det er en myte, sier hun, og minner om at det er langsiktig sparing.

Plahte trekker også fram én viktig ting:

- Mange bytter jobb i 40-årene. Da må du huske å ikke se deg blind på hvor mye du får i lønn, men også se på pensjons- og forsikringsordningene og andre personalgoder, sier hun.

50-årene

Det er særlig tre ting du bør se på når du er i 50-årene:

1. Øke sparebeløpet

Du bør øke sparebeløpet ditt i aksjefond gjennom hele arbeidslivet, også når du kommer i 50-årene, mener Røst. Men du bør også nedbetale gjelden din samtidig.

2. Ikke gå i AFP-fellen ved jobb-bytte

Skal du bytte jobb i 50-årene, er det særlig én ting du bør tenke på:

- Det er fort gjort å glemme verdien som ligger i en god pensjonsordning og dessverre erfarer vi at enkelte opplever at jobbskiftet har kostet dem retten til avtalefestet pensjon (AFP), sier Plahte.

- Om du trækker feil, kan det koste deg fryktelig dyrt, påpe-